

Winterslaap? De natuur is wakker

Het is half februari als Erik over de lanen van Ons Buiten loopt. En wat blijkt? Er wordt al van alles wakker in de natuur. Je zou denken dat alles nog in een diepe winterslaap verkeert, maar niets is minder waar...

TEKST: ERIK HOOIJBERG
FOTO'S: JASPER DE RUITER EN ERIK HOOIJBERG

Het is half februari als ik over de paden en lanen van Ons Buiten wandel. Een helder zonnetje zorgt voor ideale omstandigheden om vroegbloei-ers op de gevoelige plaat vast te leggen. Verbazing alom; het nieskruid bloeit wellicht iets aan de vroege kant, maar de goudsbloem is nog steeds niet gestopt. Ik zie blauwpaarse maagdenpalm en gele mahonie in bloei,

net als sneeuwkllokjes, narcissen en heide. De kornoelje bloeit met een heel aparte gele bloeiwijze, net als de viburnum en in verschillende tuinen staan prunussen in bloei. Een geweldig mooi gezicht: roomwitte bloesem tegen een strakblauwe lucht. Een stronk van een eerder omgewaaide berk toont korstmossen in de vorm van wijnglazen en een andere omgehakte boom is gastheer van fraaie zwammen. Prachtig! Wat een genot om hier

rond te lopen. De natuur ontwaakt uit haar winterslaap, ofschoon we dit jaar niet van een echte winter kunnen spreken. Overal om me heen hoor ik al vogels zingen. Het territorium moet verdedigd worden en de vrouwtjes moeten worden versierd. Een week eerder hebben mijn dochter en haar vriendjes tijdens haar verjaardagsfeestje bij 'de Natureluur' hun eerste ijsvogel gezien. Onwerkelijk gewoon; deze kin-

Bekermos aan de voet van een berkenstam, bloeiende mahonie en berkenzwam (ten onrechte ook wel berkendoder genoemd).

deren zijn acht of negen jaar en hebben nu al een blauwe flits gezien.

Met de ijsvogel gaat het goed, mede dankzij de zachte winters van de afgelopen jaren. Vorig jaar zag ik ook ijsvogels op Ons Buiten: aan de Zuidsingel en de Westsingel. Het laat duidelijk zien dat de tuinen er niet alleen zijn voor de mens. In stedelijk gebied zijn tuinparken van onschatbare waarde voor heel veel vogels.

Zien is kennen!

Nog steeds kijk ik af en toe in het vogelboek van mijn vaders vader, getiteld 'Zien is kennen!'. Ja ja, met een uitroep... Geschreven door Nol Binsbergen en mr. D. Mooij en geïllustreerd door Rein Stuurman. Wat een weelde was dat voor mij als beginnende vogelaar. De derde druk van april 1942 bevatte vreemde spelling zoals bijvoorbeeld 'De Heggemus', algemeene broedvogel door het geheele land' en 'Musch-

achtig gekleurd, echter lang niet zoo plomp als de huismusch'. Die uitgave geeft ook volksnamen. Voor de heggemus bijvoorbeeld: bastaardnachttegaal, doornkruiper, blauwpieper en winterzanger. Tegenwoordig zijn er heel veel mooie boeken over de natuur, misschien wel omdat de natuur steeds meer onder druk komt te staan.

Diervriendelijk

Voor tuinliefhebbers die hun tuin met oog voor de natuur willen inrichten kan ik het volgende boek van harte aanbevelen: 'Diervriendelijk tuinieren' van de hand van Adrian Thomas en uitgegeven door Kosmos uitgevers. Het boek gaat niet uitsluitend over vogels, maar ook over (nacht)vinders, zoogdieren, reptielen, amfibieën, bijen en libellen. Het bevat verder een top vierhonderd van diervriendelijke planten en het rekt af met de volgende mythen:

•Alleen wie diervriendelijk tui-

niert, trekt veel dieren.

•Diervriendelijk tuinieren doe je in een hoekje van je tuin.

•Een diervriendelijke tuin moet wild zijn.

•Er bestaat een blauwdruk voor de aanleg van een diervriendelijke tuin.

•Je kunt dieren naar je tuin lokken.

•Je moet inheemse flora planten.

WIE DIERVRIENDELIJK TUINIERT, TREKT VEEL DIEREN

Allemaal onzin dus. Wat wel belangrijk is, is dat je bij een diervriendelijke tuin rekening houdt met alle behoeften van de dieren die je een kans wilt geven. Dus niet alleen voedsel, maar ook water om te drinken en in te baden, schuil- en nestgelegenheid en gelaagdheid van ondergroei, struiken en bomen. Ook rom-

Natuurlijk Tuinieren

Tuinvogelzoekkaart (gratis te downloaden van jasperderuiter.com). Rechts (van boven naar beneden): winterbloeiers; kornoelje, nieskruid en viburnum.

melige hoekjes, een takkenwal en rust zijn van grote waarde.

Nestgelegenheid

Om vogels in je tuin te laten broeden, is het zaak voor nestgelegenheid te zorgen. Je kunt een takkenwal aanleggen, dicht struikgewas planten, zoals een braam of klimplanten tegen een muur zetten. Zorg ervoor dat (verwilderde) katten er niet bij kunnen, want die vreten veel jonge en volwassen vogels gewoon op. Een aantal vogels vindt het niet vervelend om

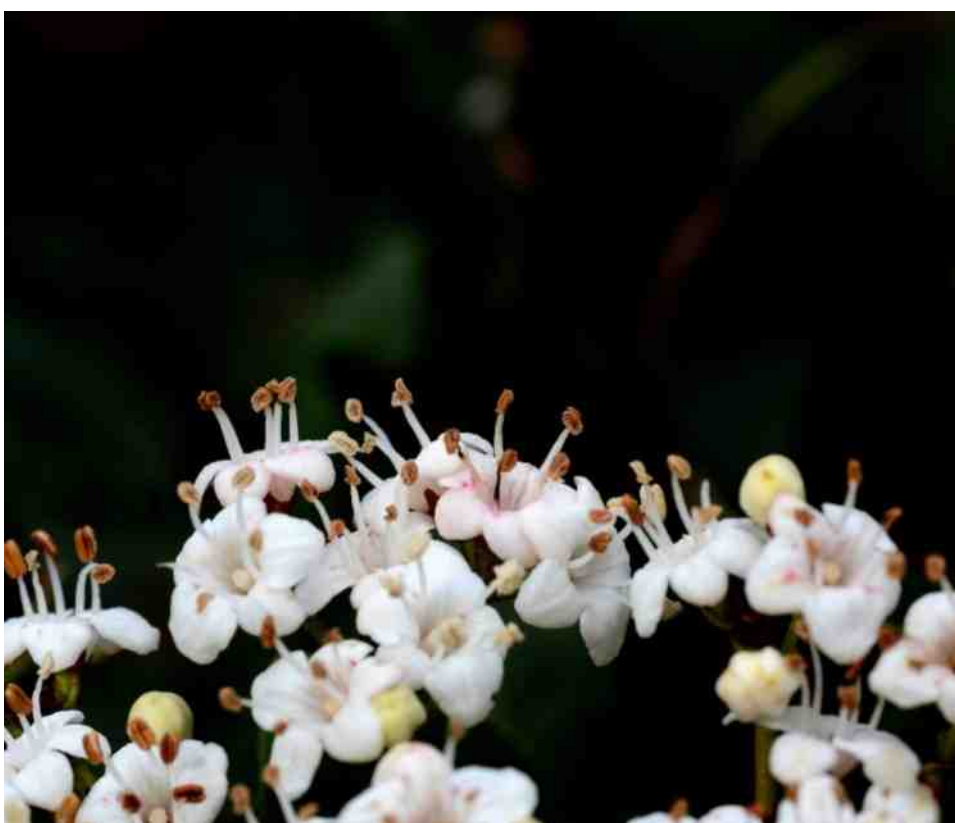
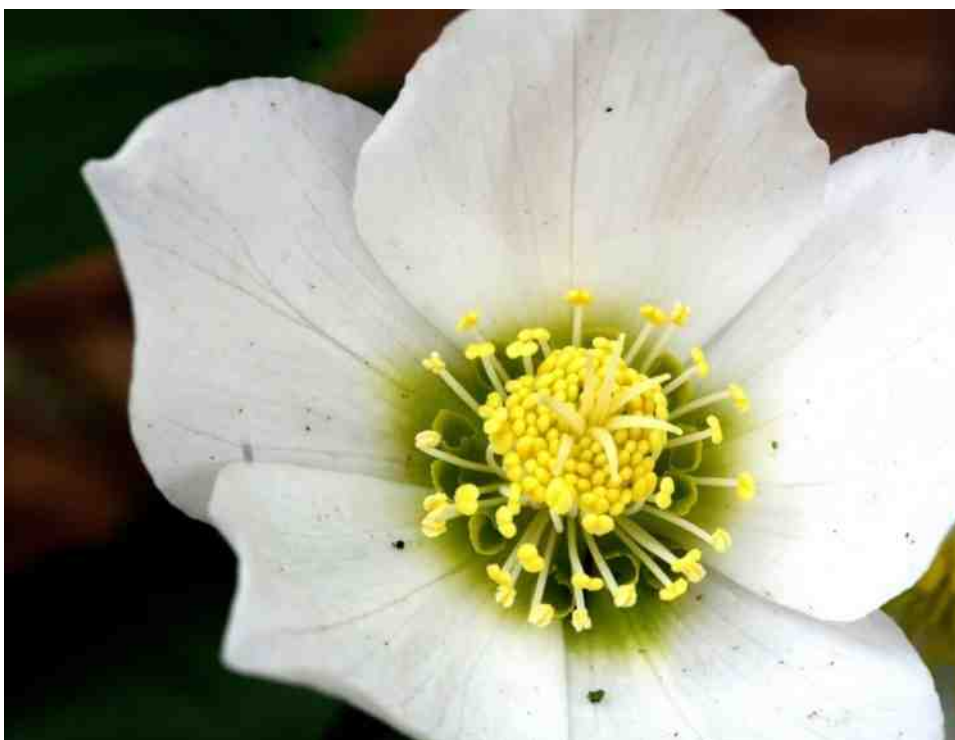
kunstmatige nestelplaatsen te betrekken. Pimpelmees, koolmees, roodborstje, huismus, ringmus, huiswaluw en spreeuw broeden graag in een nestkastje. Merels en lijsters doen dat zeker niet, net zomin als de ijsvogel, de meerkoet en de fuut. Met speciale kasten zou

MAAK DE KAST IN HET NAJAAR SCHON ZODAT DE VOGELS IN DE WINTER WENNEN

je het winterkoninkje, de grauwe vliegenvanger, de witte kwikstaart, de boomklever en uilen misschien nog kunnen verleiden. In mijn eigen tuin had de merel een nest in een dichte conifeer, het winterkoninkje in onmogelijke oeverbegroeiing en een koolmezenpaar had een van de nestkasten betrokken. Ieder zijn eigen smaak, zullen we maar zeggen.

Vlieggat

Er zijn nestkasten in allerlei formaten te koop, bijvoorbeeld bij de

Vogelbescherming, maar ook bij doe-het-zelf-zaken. Een betrekkelijk simpele kast is vaak het beste. Als je zelf een kast wilt maken, is het van belang het vlieggat af te stemmen op de vogel die je graag in je tuin wilt laten broeden. Voor de pimpelmees en de zwarte mees is dat een gat van 25 mm, koolmees en ringmus 28 mm, huismus en boomklever 32 mm. Hang de kast op in een rustig deel van de tuin en richt het gat naar het noorden tot zuidoosten, om te voorkomen dat de jonge vogels door de zon oververhit raken en doodgaan. Maak het belagers niet gemakkelijk en steek geen stokje onder het vlieggat.

Maak de kast in het najaar schoon, zodat de vogels in de winter al kunnen wennen. Verwacht het onverwachte, zorg voor rust en probeer je nieuwsgierigheid te bedwingen. En die van de kinderen! Als je heel graag meekijkt in een nest, dan kun je online een aantal broedvogelparen volgen (zie www.beleefdelente.nl). Overigens kun je bij de Vogelbescherming tegenwoordig zelfs een nestkast met ingebouwde webcam bestellen om je eigen broedpaartjes te begluren. Je kunt ook een gratis folder ('Vogels dichterbij') bestellen met veel weetjes over tuinvogels.

Ik wens alle tuinders een mooi broedseizoen en hoor graag welke vogels er dit jaar in jouw tuin broeden. 🐦

groen@ons-buiten.nl

Bronnen:

beleefdelente.nl

(bekijk levende beelden)

vogelbescherming.nl/tuinvogel/tuinvogels/vogels_dichterbij

(vraag de gratis folder aan)

jasperderuiter.com